

Medlem (Estrup), at „Loven af 1855 kan være god nok endnu en Tid“, men han føjede til: „Denne Lov er ikke den endelige Afgørelse, denne Lov er ikke den endelige Afslutning paa Lovarbejdet paa kommunal Selvstændighed“. Disse Ord ere i strengeste Forstand Sandhed. De Love, som da bleve til for Købstad og Land, vare ikke den endelige Afslutning paa Arbejdet paa kommunal Selvstændighed, nej, den endelige Afslutning paa Lovarbejdet paa kommunal Selvstændighed kommer først den Dag, da Grundlovens Grundtanke bliver indarbejdet i det kommunale Selvstyre. Der er gjort mange Forsøg siden da. Det varede ikke mange Aar, før man tog Spørgsmaalet op, og der er fortsat atter og atter indtil den Dag i Dag. Nu staa vi med et Forslag, som atter kan betragtes som bristet, men jeg er sikker nok paa, at den Sag lader sig ikke standse, det vil være umuligt for de Herrer fra den anden Side at standse denne Sag, den vil gaa sin Sejrs gang gennem Rigsdagen inden ret længe, den kan ikke forhindres. Intet er vissere, end at den vil føres frem til Sejr. Den ærede Ordfører (Hage) skal derfor mindst af alt kalde dette et Paradeforslag eller Kampforslag osv., for det er et Forslag, som rammer den inderste Kærne, kan jeg gerne sige, i den Politik, som vi gik over til, da vi fik Grundloven af 5. Juni 1849.

Jeg skal dernæst gøre nogle enkelte Bemærkninger i Anledning af den ærede Talers Foredrag og det, som er udtalt i Betænkningen.

Den ærede Ordfører betonedede meget stærkt, at Højre havde vist sig særdeles imødekommende paa flere Felter, men ganske særlig med Hensyn til § 1, Gennemførelsen af almindelig og lige Valgret baade for Mænd og Kvinder og Tyende med; det har altsaa taget dette Punkt af Lovforslaget uforandret, og det var en særdeles stor Imødekommen. Ja, det var det, hvis man ikke tog med den ene Haand, hvad man gav med den anden, men det har man gjort i det Forslag, de Herrer have stillet. Den ærede Ordfører talte om, at der maatte tilvejebringes et Værn og en Beskyttelse for Middelstanden, en Sikkerhed for, at Middelstanden faar Indflydelse paa Kommunens Pengevæsen og Styrelse. Jeg vil have vanskelig ved at tænke mig, hvad det er, Middelstanden skal værnes mod. Hvad er det for slæmme Mennesker, som ville gøre Middelstanden Fortræd? Jeg forstaar det aldeles ikke. Jeg ved ikke rettere — det

stemmer ogsaa med mit Livs Erfaring —, end at Grundlovens Fædre i 1849 sagde: Al Styrelse, baade i Stat og Kommune og hvor som helst, er først og fremmest betinget af Hjertelaget; og det gode Hjertelag, den gode, ærlige Villie findes lige saavel og ikke mindst hos Smaamanden som hos de bedre stillede i Samfundet. Det var Aanden og Tankegangen i 1849, og det er ogsaa overensstemmende med den Erfaring, jeg har gjort i hele den Tid, jeg har levet. Jeg ved ikke af, at de smaa i Samfundet ville gøre nogen Fortræd. Jeg ved ikke rettere, end at de have lige saa god og ærlig Villie til at fremme det, som er godt, som de bedre stillede i Samfundet. Jeg ved heller ikke af, at det skulde være saa farligt at betrod dem Ledelsen, fordi de skulde være særlig uøkonomiske. Det strider ogsaa mod, hvad jeg har erfaret. Jeg ved saa godt, at den, der er mest sparsommelig, er Smaamanden, han er nødt til at være det, men den Sparsommelighed, han har vænnet sig til i det daglige Liv, overføres ogsaa paa det kommunale Liv og det offentlige Liv i det hele. Man har saaledes ikke noget at frygte her; jeg ved ikke af, at der behøves nogen som helst Beskyttelse eller Værn.

Man siger, at de, som svare mest Skat, ogsaa skulle have størst Indflydelse. Det er en Tankegang, som er fjern fra min Betragtning. Hvem svarer mest? Jeg ved ikke rettere, end at alle efter deres Evne svare lige meget, for saa vidt man da lægger Skatteligningen retfærdig, men det er en Sag for sig. Enhver svarer altsaa efter sin Evne, men jeg ved ikke rettere, end at den, der svarer de store Beløb, har lettere ved at svare dem, end Smaamanden har ved at svare de mindre. Her trænges heller ikke til noget Værn paa dette Punkt.

Jeg sagde, at jeg vilde paaskønne den tilsyneladende Imødekommen, der var vist ved, at man gik ind paa lige og almindelig Valgret, dersom man ikke med den ene Haand tog, hvad man gav med den anden, men det har man gjort, idet man har foreslaaet nogle Bestemmelser, som tage Myndigheden og Ansvaret fra de nuværende kommunale Raad. Jeg sigter herved først til Bestemmelserne i § 31 for Københavns Kommunes Vedkommende, der gaa ud paa, at for at vedtage Laan osv. skal Beslutningen vedtages med $\frac{3}{4}$ af Magistraten og Borgerrepræsentationen og stadfæstes af Indenrigsministeren. Jeg sigter endvidere til § 63, der omhandler